

Déli Hírlap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Timisoara-Belváros,
Esenygyörgy-tér 4. szám. • Telefon este 9 óráig 2-52, azon-
tul 10. vagy 2-42. szám. • ELŐFIZETÉSI ARAK KÜLFÖLDÖN:
havonként 110 Lei, negyedévre 330 Lei, félévre 600 Lei
és egész évre 1200 Lei vagy ezekkel egyenlő értékű valuta

POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. VUCHETICH ENDRE

ELŐFIZETÉSI ARAK TEMESVÁROTT ÉS VIDÉKEN KIB-
RESÍTÉSSEL: havonként 80 Lei, negyedévre 240 Lei, félévre
450 Lei, egész évre 900 Lei. • Kötésdíjviselő, valamint
állami nyugdíjasok részére: havonként 60 Lei, egy negyed-
évre 180 Lei, egy félévre 350 Lei és egy egész évre 700 Lei

VI. ÉVFOLYAM • 200. SZÁM

TIMISOARA, 1930 SZEPTEMBER 3, SZERDA

ÁRA 4 LEI, BUKARESTBEN 5 LEI

Forgácsok

A pénzügyminiszter zsenialitása még a kövekből is szeretne pénzt sajtolni, csak egészséges pénzügyi politika meghonosítására nem jut ideje. Így történt azután, hogy a lakosság zsebeit albrétbe adta a svéd gyufalovagoknak, a csecsemők szájában pedig megdrágította a fogyasztási adó emelésével a cukrot. A zsebek azonban nem kimeríthetetlen kincsébányák és a csecsemők szája is sirásra görbült, mert szülei munkás verejtéke megkeserítette benne a cukrot. És kezdték az emberek nem vásárolni a cukrot és gyufa helyett visszatertek a kova és tapló régi rendszeréhez. Az eredmény? Ugy a cukor, mint a gyufafogyasztás ijesztő módon megcsappant. Már a gyufakirály ijedt meg. Megijedt és az addig dobozonként három leies gyufát tíz dobozonként huszonöt leiert adja. A kormány még nem ijedt meg ennyire. Ő még tartja a cukorárakat. És most folyik a türelmi játék. Ki bírja tovább? A gyufánál már van siker, sőt tömegsiker. És ha a közönség kitart a bojkott mellett, lesz még két lei is egy skatulya gyufa. És a cukorbárók is meggondolják magukat. Meg ezt az ipari arisztokráciát magas vámokkal védő kormány is és bizonyára meglesz a foganatja. Az áremelés ugyanis megkeseríti a legédesebb cukrot is.

Az agrárrevízió ügyében az eddigiek csak előjáték volt, mely egy kissé reáköppintott azok körmére, akik külön érdekelt faragtak maguknak abból, hogy a való helyzetet titkolják, amíg lehet. Azokon a helyeken, melyeket eddig bejárt a bizottság, inkább csak arról volt szó, hogy a birtokbajhelyezést siettesse, a bürokrácia utvesztőjében megfeneklett aktákat előkeressék és kisebb bajokat reperáljanak. Az a kép, mely most fog a bizottság szeméi elé tárulni, meg fogja döbenteni. Itt majd látnak olyan eseteket, ahol a sovíniszta gyűlölet jogokat konfiskált, igényjogosultakat egyszerűen csak azért hagyott ki a kimutatásból, mert magyarok voltak, a telepesfiuknak először nem adott földet, mert hiszen apjuknak van, majd mikor így kismiszták őket, egyes helyeken a telepesek földjeit en bloc átírták a kincstárra, más helyeken pedig kisajátították. Ez a csavarintás azután egy csapásra apákat és fiukat is megfosztott minden életlehető-

ségtől. Nem hivatkozunk ezeknek a szerencsétlen embereknek ügyében a könnyekre, nem pengetünk érzelmi hurokat, hanem reámutatunk a törvényre és követeljük az

igazság nevében, hogy egy évtized bűneit tegyék jóvá. A prefektus, aki a bizottság elnöke, érző szívű törvénytisztelő, igazságos ember. Igéretére hivatkozva, hozzá

fordulunk, hallgassa meg a panaszosok személyesen előadott sérelmeit, jogos kívánságaikat, melyeket okiratokkal igazolnak és tegyen igazságot. In numele legii...

Sortűz, revolverharc, felborított villamoskocsik és autók Budapest utcáin

A magyarországi szociáldemokrata párt — mint megírtuk — néhány hét előtt bejelentette, hogy a munkanélküliség miatt szeptember elsején nagy tüntető fölvonulást rendez Budapest utcáin. A hatóságok arról értesültek, hogy a kommunisták ezt a tüntetést arra akarják fölhasználni, hogy rendzavarást idézzenek elő és azért a tüntető fölvonulásra a rendőrség a belügyminisztérium illetékes osztályaival folytatott tanácskozások után az engedélyt nem adta meg. A szociáldemokrata párt ennek ellenére kijelentette, hogy a tervezett tüntető sétát mégis meg fogja tartani és csak a népgyűlések megtartásától tekint el. A rendőrség erre való tekintettel széleskörű óvintézkedéseket tett és a rendőrőrzáratok megerősítésére nagyszá-

mu csendőrséget is hoztak föl a vidékről.

Vasárnap este Budapesten már kettős őrszemek cirkáltak az utcákon és hétfőre virradóra éjszaka tizenkét órakor a karhatalmi osztagok megszállották a középületeket és a magyar főváros hatvanöt különböző pontján készültségek állottak föl.

Ugyancsak vasárnap este ismeretlen fiatal emberek röpcédulákat osztogattak az utcákon, számos röpcédulákat pedig a hirdető oszlopokra ragasztottak föl. A röpcédulák, amelyek kibocsátójaként a magyarországi kommunistapárt szerepelt, arra hívja föl a proletáriátust, hogy hétfőn harcos és bátor tüntetéssel tegyen tanúságot erejéről.

Csendőrök és rendőrök az utcákon

Hétfő reggel Budapest utcái a rendes képet mutatták. Kilenc óra tájban két-két csendőrből és egy-egy rendőrből álló őrzérek kezdtek az utcákon mutatkozni és nagyobb csapatok állottak föl az egyes külvárosokban, különösen a gyárak kapui közelében. Délelőtt kilenc óra után a munkások kisebb csoportokban kezdtek az utcára szivárogni.

A munkások csendben haladtak járdákon és a Nyugati pályaudvar és a Városliget irányába mentek. Délelőtt tizenegy óráig sehol nem került a sor rendzavarásra.

A Hársfa-utcában, a Nagykörút és a Király-utca sarkán, továbbá a Hermína-uton nagyobb tömegek gyülekeztek, amelyek azonban a rendőrség felszólítására csendben szétoszlottak. Délelőtt tizenegy óra tájban a tüntetők tömegesen kezdtek ellepni az Andrásy-utat. Ugyanakkor Bezzegh-Huszágh Miklós főkapitány és Andréka Károly főkapitányhelyettes bejár-

ták azokat az utvonalat, amelyekeken tüntetők fölvonultak és mindenütt ellenőrizték a biztonsági intézkedéseket. Ugyanekkor bejárták ezeket az utvonalat Payer Imre, Kabók Győző és Vanczák János szocialista képviselők is és higgadságra intették a munkásságot. Több más szociáldemokrata vezér és törvényhatósági bizottsági tag is közreműködött a rend fenntartása érdekében.

Délfelé azonban az utcákon már olyan nagy munkástömegek mozgottak, hogy egyes helyeken azok megtorpanását nem lehetett megakadályozni. Akkor már nem igen akartak a tüntetők engedelmességni a rendőrségi felszólításnak és erőlyes szétoszlításra volt szükség.

Attakszerűen történt a szétoszlítás az Erzsébet-közuton a Newyork-kávéház előtt, a Király-utca sarkán és az Andrásy-uton a körönd közelében.

Az így szétugrasztott tömegek a mellékutakba vonultak, amelyekből azonban újból máshonnan a fő-

vonalakra igyekeztek visszaözönlenni. Nagy csoport tüntető verődött össze a társadalom-biztosító intézet előtt is, azonban a rendőrségnek sikerült ezt szétoszlítani. Ugyanakkor a Milléniumi emlékoszlop előtt és a Városligetben az iparsarnok előtt is sok ezerre rugó tömeg verődött egybe. Ezen az utóbbi helyen körülbelül öt-hatezer ifjummunkás volt együtt, akik kommunista tartalmu röpcédulákat osztogattak és felszólították társaikat, hogyha majd végigvonulnak az utcákon, ezeket a röpcédulákat osztogassák.

A röpcédulák a mai társadalmi és állami rend ellen izgatnak és felszólítják a proletáriátust. hogy tegyen meg mindent, hogy a hatalmat újból kezébe kapja.

Délfelé a város különböző helyein már rendzavarásokra került a sor. Egyesek, valószínűleg kommunisták, arra szólították föl a tömeget, hogy zuzza be a villamosok ablakait és fordítsa föl a villamosokat. Több helyen ennek a felszólításnak eleget is tettek. Akkor történt, hogy a tömeg az Andrásy-uton elhagyta a járdát és az utcáira vonult és egyre kiáltozta: — Munkát és kenyeret!

Kezdődik a rombolás

Ugyanakkor hangok hallatszottak a tömeg közül, amelyek a proletárdiktaturát éltették. A rendőrség többször igyekezett a rendet helyreállítani, azonban minden kísérlete hiábavaló volt. Számos tüntető zsebéből vasdarabok és kövek kerültek elő. Egyre-másra hallatszottak ablakok csörömpölései.

A tüntetők előbb csak a házak ablakait zúzták be, később megdobálták az autokat is és azok utasait számos kódarab megsértette. Az Andrásy-ut végén a tüntetők felborítottak egy lukszusautót, amelynek benzinje fölrobbant és az autó teljesen elégett.

A rendőrtisztek erre parancsot adtak a rendőrségnek a kardlap használatára. Nehezen sikerült a tömeget visszaszorítani, amely a mellékutca felé fordult. Az Andrásy-ut és Aréna-ut sarkán a tüntetők megpillantottak két szenes kocsi, azokat fölfordították és egy pillanat alatt szétszórta a szemet. Számos széndarabot a zsebeikbe gyömöszöltek, hogy azokkal később hajigálhassanak.

A tüntetésnek akkor már sebesültjei voltak, akiket a közeli házak kapualjába szállítottak, ahonnan a mentők vitték el azokat.

A mentők délutáni egy óráig hosszabb esetben vonultak ki. Azok között, akiknek első segélyt nyújtottak, számosan voltak azonban olyanok is, akik a tolongásban elájultak.

Egy óra tájban híre érkezett, hogy a Dembinszky-utcában és a Bajza-utcában, valamint a körül elterülő villanegyedben a tüntetők

behatolnak az üzletekbe, ott fosztogatnak és rombolnak. A tüntetők között — mint később hivatalosan is megállapították — a komoly munkásság nem volt ott, hanem csak úgynevezett ifjumszűcsök és általuk fölbujtatott egyének végezték ezeket a pusztításokat.

A tüntetők egyes villák rácskerítéseit átmászva benyomultak a villákba, ahol törtek-zustak és számos berendezési tárgyat az utcára hajigáltak.

A rendőrség és csendőrség kevésnek bizonyult ezeken a helyeken a rend helyreállítására és katonai segítséget kért. Csakhamar megérkezett katonasággal két páncélauto, amely a veszélyeztetett terepet megtisztította a zavargóktól. Közben számos előállítás is történt. Az előállítottakat először a kerületi őrszobákra vitték, ahonnan később erős fedezettel a főkapitányságra szállították őket.

Több veszélyes pontot gépfegyveres osztagok szállítottak meg,

hogy a hasonló jelenetek megismétlődését meggátolják.

A tömeg a Podmaniczky-utca végén fölborított egy negyvenhatos számú villamos kocsit és a méltatlankodó utasok közül többeket véresre vert. A villamosvasut igazgatója akkor intézkedett, hogy azokon az utvonalakon, amelyeken a tüntetők végigvonultak, minden forgalom szűnjék meg. A rendőrök és csendőrök együttes erőlködéssel szétűzték a Podmaniczky-utca felől a villamosrombolókat, akik más tömegekkel megerősödve, az Andrásy-ut végén a Milléniumi emlékoszloppal szemben állottak föl.

A tüntetők ekkor már semmiképpen sem engedelmeskedtek a rendőröknek, akiket kövekkel és széndarabokkal dobáltak meg.

Az autók akkor már nem mertek a felvonulási pontokon mutatkozni. Csak néhány újságíró merészkedett arrafelé gépkocsin, azonban a tüntetők kövei ezeket sem kímélték.

legalább száznegyvenezer ember vett részt. A jelentés felemlíti még azt is, hogy azok a hírek, mintha a Dembinszky-utcában a kivonult két páncélos autóból lőtték volna a tüntetőkre, nem felel meg a valóságnak, mert a tüntetők a páncélos autók láttára szétszaladtak.

Délután három órára az Andrásy-uton, a Városligetben és a Szondy-utcában már teljesen helyreállott a rend. A Dembinszky-utcában és a Szondy-utcában az uttesten számos összetört kard hever. Ezeket a kardokat tüntetők ragadták ki a rendőrök kezéből és törtek össze.

A tüntetők között igen sok nő is volt, akik állandóan izgatták a támaszokra a tüntetőket.

A Rókus-kórház környékén, ahová a sebesülteket szállították, állandóan nagy tömeg ember tanyázott, és várta a híreket. A tüntetők még a mentőket is megtámadták és a Városligetben több mentőt véresre vertek. Délután négy órakor a munkásság már mindenütt oszladozni kezdett és öt órakor már teljesen visszavonult. Hat órakor a tüntetés minden veszedelme elmúlt.

Vidéken sehol nem volt zavargás

Magyarország nagyobb ipari városaiiban a munkásság szintén rendezett tüntető felvonulásokat. Győrött a hatóság megtette a szükséges óvintézkedéseket és ennek köszönhető, hogy délig nem történt semmi rendzavarás. A hatóság azonban attól tartott, hogy délután zavargások lesznek, amelyeket egyedül nem lesz képes elfojtani. Éppen ezért készenlében tartották a helyőrséget is, amely megszállotta a gyárak környékét és a középületeket. Miskolcon a tüntetők a Széchenyi-utca felé vonultak föl. Általában véve a tüntetés rendben folyt le és csak két helyen fordult elő nagyobb csoportosulás, amelyet azonban a rendőrség könnyen szétoszlatozott. Pécsen is sikerült déli egy óráig a rendet biztosítani. A környékbeli falvakban ismeretlen emberek röpcédulákat osztogattak. A csendőrség ezeket a röpcédulákat elkobozta és az osztogatók kézrekerítésére megindította a nyomozást.

Szegeden a munkások felvonulása teljesen rendben és simán folyt le. Zalaegerszegen, Debrecenben, Szentesen, Csongrádon és Békéscsabán semmi incidens nem történt. Szombathelyen a tüntetők közül többeket előállítottak, egyébként a tüntetés itt is rendben folyt le.

Elfajult a helyzet: a megtámadott rendőrség sortüzet ad, a tüntetők megverik a szocialista képviselőket is

A tömeg ezen a helyen az Andréka főkapitányhelyettes vezetése alatt álló rendőrséget annyira szorongatta, hogy Andréka kénytelen volt revolvertüzet vezényelni. Ugyanakkor azonban a tüntetők közül is többen lőttek a rendőrökre. A sortüzet után a tömeg nagyrésze elfutott, a másik része pedig a Városliget belsejébe vonult. A helyszínén vérbeborulva számos ember feküdt.

Az első hírek szerint a sortüzetnek és ellentüzelésnek öt halottja és ötvennél több sebesültje volt. Később kiadott hivatalos jelentés szerint az összeütközésnek egy halálos áldozata, négy súlyos és számos könnyebb sebesültje volt.

A rendőrök közül is többen megsérültek. A tüntetés délutáni halálos áldozata Darny János huszonkét esztendősi fiatalember, aki állítólag nem is vett részt a tüntetésben, hanem csak nézte azt a Milléniumi emlékoszlop mellől és amikor látta, hogy a rendőrség sortüzetkészül adni, akkor a tömeg közé akart menekülni és eközben érte a golyó, amely rögtön megölte.

Hozzávetőleges becslés szerint a pesti utcán a hétfő déli órákban körülbelül százezer ember mozgott a tüntetési utvonalakon. A lövöldözéstől és kardlapozástól, továbbá a tömeg kíméletlen nyomásától körülbelül háromszázan sebesültek meg. A tüntetők több helyen azokat is megverték, akik csitítani igyekeztek.

Klár Zoltán dr. törvényhatósági bizottsági tagot, aki kérlette a munkásokat, hogy viselkedjenek higgadtan, annyira elverték, hogy agyrázkódást szenvedett. A Park-szanaszatóriumba vitték, állapota életveszélyes.

A tüntetők nem kímélték Garami Ernőt sem, aki szintén a rend helyreállítása érdekében fáradozott. Többen kövekkel vágta az arcába, azután botokkal verték. Garamit csak nehezen lehetett a tüntetők kezéből kiszabadítani. A mentők a kórházba szállították. A

szociáldemokrata képviselők tehetetlenül állottak a tüntetőkkel szemben, akik nem hallgattak a szavukra. Esztéegályos János szocialista képviselő,

amikor a sortüzet után megpillantotta az utca kövezetén a véres embereket, sirögörcsöt kapott és kijelentette, hogy azért, ami történt, nem lehet a szociáldemokratákat felelősségre vonni, hanem a zavargást kizárólag a kommunisták csinálták.

A rendőrség értesülést kapott róla, hogy a tömeg a főkapitányság ellen akar vonulni. Azért intézkedtek, hogy a főkapitányság épületét megszállja a csendőrség. Ugyancsak csendőrök szállították

Készenlében áll a helyőrség

Amikor a rendőrség szétkergette azokat a tüntetőket, akik a Podmaniczky-utcában villamos kocsikat fordítottak föl,

a kardlapozáskor az egyik tüntetőnek a karját tőből levágták. A tüntetők egy helyen elverték az egyik csendőr szuronyos fegyverét és azzal a csendőrt hátba szúrták.

A tüntetők azzal is akarták a zavart növelni, hogy a lovasrendőrök lovait kövekkel dobálták, hogy így

Összerombolt kávéházak

A délutáni órákban a tüntetés áttérte a Nyugati pályaudvar környékére és az azt szegélyező utcákra. A katonaság, csendőrség és rendőrség mindenünnen erélyesen szorította vissza a tüntetőket, akik a Bajza-utcában elbarrikádozták magukat és csak nehezen voltak szétszórhatók. A katonaság gépfegyverekkel állott készenlében arra az esetre, ha a tüntetés elfajulna. Erre azonban nem került a sor, mert a délutáni órákban a tüntetés fokozatosan ellenyhült.

A Podmaniczky-utcában és környékén egyetlen ép ablak nem maradt. A tüntetők összesen nyolc villamost, tíz autóbust és számos autót borítottak föl.

A legtöbb helyen azt sem várták

meg a Magyarság című napilap Aradi-utcai szerkesztőségét is, melyet a tüntetők szintén meg akartak támadni.

A tömegből több helyen lőttek a rendőrökre. Az egyik golyó könnyebben megsértette Miskolci rendőrkapitányt.

A Dob-utca 103. számú házból eddig még ismeretlen egyének revolvertelvéseket adtak le az utcán elvonuló lovasrendőrökre. A rendőrség erre megszállotta az egész házat és minden ott talált embert megmozdított, hogy a lövöldözöket megtalálja. A tömeg a Városligetben megtámadta a Weingruber-kávéházat és azt teljesen elpusztította.

a lovakat is megvadítsák. A rendőrségnek délután sikerült az összeütközés helyét megtisztítani és csak a Mücsarnok közelében maradt vissza egy kisebb csoport egy fa árnyékában. Ezek a hőségtől elájult társaikat próbálták magukhoz téríteni és azért nem bántották őket. A délutáni órákban már az egész helyőrség is készenlében állott, hogy minden pillanatban a rendőrség és csendőrség segítségére lehessen.

meg, hogy az utasok kiszálljanak és azért sok utas kisebb nagyobb sérüléseket szenvedett. A Városligetben a Szépművészeti Múzeum összes ablakait szintén bezúzták. Az Edison és a Westend-kávéházakat ugyancsak összerombolták a tüntetők. Az ifjumszűcsök, akik között igen sok a kommunista, véresre verték Payer képviselőt, aki csitította őket.

Délután három órakor hivatalos jelentést adtak ki, amely szerint a tüntetésből kifolyólag a halottak száma összesen kettő.

A halálosan sebesültek száma ötvenöt-hatvanra rug. Ugyanez a jelentés beszámol arról is, hogy a tüntetésben nem százezer, hanem

Butor
háló, ebédlők, uriszobák stb. butorok olcsón és kedvező részletfizetések mellett kaphatók
Kutty Rezső butorgyáros
Temesvár III., Dózsa-utca 4.

Kavaráni mész
Tordai cement
Gipsz
Szigetelő és fedőlemezek
Nadfonatok
Trassz
vagontételben és kicsinyben
Ifj. Reiter Simonnál
Timisoara, Küttl-tér. Telefon 2-38

A király elnöklete alatt államtanács lesz, amelyen a Népszövetség napirendjét tárgyalják

Mironescu külügyminiszter, aki meghallgatáson jelent a királynál, kihallgatása után az audiencia részéről nem nyilatkozott, ellenben felelő érdekes kijelentéseket tett a Népszövetség szeptemberi közgyűlésének napirendjéről. Mindaz, amit Mironescu külügyminiszter mondott a népszövetségi közgyűléssel kapcsolatban, annak megállapítására készült, hogy a béke állandósítására alakult intézmény nyilatkozik a békés időkben mégis a háború eshetőségeire készül. A külügyminiszter a Déli Hírlap bukaresti munkatársának a következőket jelentette ki:

A szeptember ötödikén Genfben kezdődő népszövetségi közgyűlésnek nagy jelentősége van és annak keretében főleg négy problémát fognak a tárgyalások megvitálni. A napirend során először Briand francia külügyminiszter Páneurópa terve szerepel. Az eddigiek szerint még a népszövetségi közgyűlés megkezdése előtt a Népszövetséghez tartozó tagállamok külügyminiszterei közös értekezletet tartanak ebben a kérdésben és azon megállapítják, hogy alkalmas-e a jelenlegi időpont ennek a problémának a megvitatására.

Lehetséges, hogy azt a mostani közgyűlés a külügyminiszterek döntése után már nem tűzi napirendre.

A második nagyfontosságú probléma a Népszövetség alapszabályának módosítása, illetve a Kellogg-paktummal való összeegyeztetése. A Kellogg-paktum ugyanis minden tekintetben kizárja a háborút, míg

a Népszövetség alapszabályainak 12., 13. és 15. szakaszai azt bizonyos körülmények között megengedik és alkalmazható eszköznek minősítik.

Ebben a tekintetben Románia magatartása továbbra is a béke jegyében domborodik ki és minden tekintetben megvédi a jelenlegi békét biztosító határozmányok, szerződések érinthetlenségét. Ezzel a módosítással kapcsolatban szöbakerül majd az a módosítás is, hogy a nemzetközi bíróságok határozatainak érvényességéhez a jövőben nem egyhangú döntés legyen szükséges, hanem a szótöbbséggel hozott döntések is jogerősek legyenek.

A harmadik nagy jelentőséggel bíró ügy, amely a mostani közgyűlés programján szerepel,

a háborút nem provokáló, de mégis háborus konfliktusba keveredett államok közös pénzügyi támogatása.

Ez bonyolult kérdés lesz, amely szorosán hozzátartozik a Népszövetség tervezett alapszabály módosításához és a Kellogg-paktummal való összeegyeztet-

téshez.

A negyedik probléma a döntőbírói rendszer teljes megváltoztatását célozza. Ebben a kérdésben több javaslat fekszik a közgyűlés előtt, amelyek szerint a döntőbíráskodás intézményét úgy változtatnák meg, hogy az a Népszövetséghez tartozó minden tagállamra minden további nélkül kötelező legyen.

Az a meggyőződés, — fejezte be szavait a külügyminiszter — hogy

a mostani népszövetségi közgyűlés az eddigiek között a legeredményesebb munkát fogja végezni.

Maniu Gyula miniszterelnök és a kormány összes tagjai különben ezen a héten, valószínűleg szerdán, Szinajába utaznak, ahol a király elnöklete mellett államtanács lesz. Ezen a tanácskozáson állapítják meg a Népszövetség szeptemberi közgyűlésén napirendre kerülő ügyekkel szemben Románia magatartását és álláspontját.

Ma este viszik a Timisiana-ügy főszereplőit Kolozsvárra

Selariu János temesvári ügyészségi fogházigazgató megtette az összes előkészületeket Oprea János, Arzenovici Gyula és Mérő Rezső Kolozsvárra való szállítására. A védők tegnap értesítették a fogházigazgatót, hogy védenek akadálytalan és könnyű elszállítására egy ugynevezett rövid másodosztályú vasuti kocsit béreltek, amely Temesvártól Nagyváradon keresztül közvetlenül Kolozsvárig fog közlekedni. Ebben a vasuti kocsi három fegyőr kíséretében indítják utnak Opreát és két társát. Opreát, Arzenovicit és Mérőt ma, kedden, este

a Temesvárról Arad felé induló vonattal szállítják el, Nagyváradon csatlakozásuk lesz a gyorsvonathoz és szerdán reggel érkeznek Kolozsvárra. Opreát az ügyészségi fogházból mentőkoesi szállítja a józsefvárosi vasuti állomásra. Az Oprea család kérvényezni fogja, hogy valamelyik hozzátartozó a beteget elkísérhesse és valószínű, hogy ezt a kérést teljesítik. A temesvári ügyészség ma elkészül a Timisiana ügyre vonatkozó összes iratok csoportosításával és külön futárral elküldi a kolozsvári ügyészségnek.

Nyolcezer kiló dinamitot lopott az állami raktárból

Egy hét előtt Nagybányára érkezett Cherchez bukaresti miniszteri felügyelő, hogy a nagybányai áll. bányászadamasait ellenőrizze és felkérte Morar Miklós irodafőnököt, a dinamitraktár vezetőjét, hogy adja át felülvizsgálás végett a könyveit. Morar azonban kijelentette, hogy ő csak a jövődéki hivatal közegeinek alárendeltje és nem hajlandó tevékenységéről Cherceznak felvilágosítást adni. A felügyelő Bukarestbe utazott és onnan Livianu monopolhivatali felügyelő-

vel tert vissza. A két főtisztviselő okkor megállapította, hogy Morar nyolcezer és félezer kilógram dinamittal, amelynek két millió lei az értéke, nem tud elszámolni. Az esetről azonnal jelentést tettek az ügyészségnek, amely Morar Miklóst letartóztatta. Morar azt vallotta, hogy annyira túl volt terhelve munkával, hogy nem állott módjában precizen vezetni a dinamitraktár könyveit és csak ebből származhat a hiány. Tagadta, mintha az állami dinamitot eltulajdonította volna.

Titkos előléptetés a Resica-műveknél

A Resica-művek tisztviselői és altisztjei már évek óta panaszkodnak, hogy nincsen előléptetésük. Régebben minden esztendőben a közgyűlés után szokták az alkalmazottak előléptetését eszközölni. Az utóbbi esztendőben ez azonban rendszeresen elmaradt és pedig eleinte azzal a megokolással, hogy a vállalat tiszta jövedelme olyan csekély volt, hogy abból előléptetésre nem telik, két-három év óta azonban egyáltalán semmivel nem indokolják meg az előléptetések elmaradását.

A Resica-művek tisztviselői az ebben az esztendőben júniusban tartott évi közgyűlés után ismét hiába várakoztak a régen esedékes előléptetésekre. Azóta hónapok teltek el és a tisztviselők keserű szível bele is kezdtek már törődni, hogy az előléptetés megint elmaradt.

Most aztán kitudódott, hogy mégis volt előléptetés, azonban csak titokban és csak kiváltságosok részére.

Ausschnitt Miksa vezérigazgató, aki a maga részéről szintén hevesen ellenezte jelen körülmények között az előléptetést, jelenleg külföldön tartózkodik. Ezt a távollétét használták föl a bukaresti igazgatóságnál arra, hogy titokban egyesek előléptetését keresztülvigyék. Nem tudott erről senki semmit, csak a szeptember havi fizetések kiutalásánál szivárgott ki a dolog. Egyesek az eddigi fizetéseknél sokkal nagyobb járandóságokat kaptak, amiből nyilvánvaló lett, hogy magasabb fizetési osztályokba léptek elő.

Azok a régi tisztviselők, akik szakértelemmel, szorgalommal dolgoznak és évek óta táplált reménységgel dolgoznak, nincsenek a boldog előléptetettek között.

Csupa regáti mérnök részesült ebben a kitüntetésben, olyanok, akik még jóformán csak ujoncok a Resica-műveknél.

Igy többek között előlépett Georgescu mérnök, aki mindössze két esztendeje van a Resica-műveknél,

de Ghenea balkezes politikájának hűséges támogatója. Azonkívül kiűnő rokoni összeköttetései is vannak fölfelé. Ennek a magyarázata az, hogy Georgescu egyszerre hét osztállyal ugrott előre.

Az előléptetésekből azonban nem jutott egyetlen hánsági származású román mérnöknek sem, noha vannak közöttük olyanok, akik már husz esztendeje állanak a Resica-művek szolgálatában.

Ilyen körülmények között csak természetes, hogy kisebbségi mérnökök és adminisztratív hivatalnokok teljesen hiába vártak az előléptetésre.

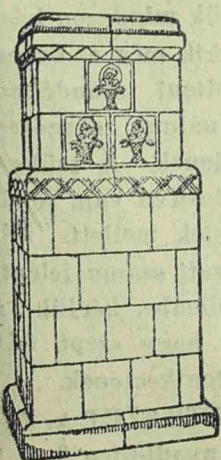
Ez a titkos és kiváltságos előléptetési mód nagy elkeseredést idézett elő a Resica-művek alkalmazottainál. Mint értesülünk, ebbe a jogosulatlan mellőzésbe nem akarnak belenyugodni és panaszukat memorandumba foglalják, amelyet visszatérte után Ausschnitt vezérigazgató elé terjesztenek. Nagy kérdés azonban, hogy ennek a memorandumnak lesz-e kellő fogadtatja?

Ottó királyfit nem tartóztatták volna le, ha visszatér

A Szent Imre ünnepek idején Budapesten a rendőrség ugynevezett Ottó-permanenciát rendezett, mert hirtelen jarta, hogy Ottó királyfi titoktan vissza akart térni az országba. Vass József helyettes miniszterelnök most kijelentette, hogy a permanencia tényleg megvolt, de arra nem volt senkinek parancsa, hogy Ottót, ha esetleg tényleg visszatér, letartóztassa, csupán jelenteni kellett volna, hogy tényleg az országba érkezett. Végül kijelentette Vass, hogy a permanencia éle nem irányult az ismert legitimistavezetők ellen, akikről köztudomású, hogy semmi erőszakos terveik nincsenek.

Rékáson csak szerdán kezdi meg működését az agrárbizottság

Megirtuk, hogy Boleantu Valér dr. vármegyei prefektus elnökletével bizottság működik, mely az egyes járásokban meghallgatja az agrárreformmal kapcsolatos panaszokat. A rékási járásbeli panaszok tárgyalására előzetes terv szerint tegnap került volna a sor Rékáson, azonban a hánsági kormányzóságon tegnap tartott megyeközi értekezlet miatt a tárgyalást el kellett halasztani. Boleantu Valér dr. prefektus a tárgyalás megkezdésére szeptember 3-ra, szerdára új határidőt tűzött ki. A tárgyalás több napon keresztül fog tartani és azon kilenc érdekelt község panaszait hallgatják meg. A prefektus kijelentette, hogy a tárgyalásokat a legnagyobb méltanyosság alapján fogják vezetni és nem tesznek különbséget a panaszosok nemzetisége között, hanem csak azt veszik figyelembe, hogy az illetők tényleg sérelmet szenvedtek-e az agrártörvény végrehajtása alkalmával? Boleantu Valér dr. prefektus újból annak a reménynek adott kifejezést, hogy jövő tavasszal mindazok, akik a földosztásnál bármilyen okból kimaradtak és igényjogosultak, már saját földjüket művelhetik.

Új kályhák állítása

falburkolások

és mindennemű javítások szakszerűen és jutányosan készünek

TORDAI és FARKAS
cserépkályhák és kerámiaárúk raktára

Temesvár, Bulv. Carol (Hunyadi-út) 18
Telefon: 2-38.

HIREK

Anyák könnye

kísérte utolsó útjára Schossberger Sándort

Anyák könnye kísérte utolsó útjára Schossberger Sándort, a temesvári gyermekkórház igazgató-főorvosát. Azok siratták, akikhez a legközelebb állott: az anyák, akiknek gyermekeit sokszor mentette meg az életnek. Amíg a ház szűk udvarában a gyászszertartás tartott, az utcán végelethatalan tömeg feketélt. Ott volt mindenki Temesvár társadalmából, orvosok, ügyvédek, közéleti személyiségek, akik az orvost becsülték, és az embert szerették Schossbergerben. Még ott rezgett a szíveken a gyásznak mélabus zsolnája, amelyet Katz Salamon főkantór és a belvárosi zsidó templom kórusa énekelt, mikor már megfogta a lelkekét Drechsler Miksa dr. főrabbi gyászbeszéde, melyben éles reliefben állította a gyászolók elé Schossberger Sándort, az orvost és az embert. Prostean Oktávián dr. városi tisztifőorvos a közegészségügyi minisztérium részvétét tolmácsolta, majd Gábor Liviusz dr. igazgató-főorvos, a Bánsági Orvosszövetség elnöke megható szavakkal vett búcsút a gyermekek jótévedőjétől. A bánsági gyermekorvosok nevében Kardos Miklós dr., az aradi gyermekmenhely és kórház volt igazgatója mondott istenhozzádot. Majd megindult a díszszázados gyászmenet a zsidó temető felé. Még egy utolsó bánatos zsolozsma és koppannak a rögök a lebocsátott koporsó födelén. Sirnak az emberek... Egy jó orvos örök álmát alussza...

— Az időjárás. A napok óta tartó hőség után vasárnap délután Temesvár fölött zivatar vonult el, amelyet egy óráig tartó eső követett. Tegnap az idő kellemesebb volt és délután felhőzet borította az eget. Külföldön szintén eső eső eső... A nagy hőség. Európa keleti felén helyenkint esők várhatók. Pécsen a múlt heti hőség következtében a kertekben a meggyfák újból kivirágoztak. A meteorológiai intézet jelentése szerint továbbra is meleg idő várható éjjeli hőmérséklettel.

— Új temesvári vezető ügyész. Nicolaus György dr. törvényszéki tanácselnöki címmel és jelleggel felruházott ügyész, akit az igazságügyminiszter Radulescu Aurél helyére Temesvárra ügyésznek nevezett ki, tegnap megérkezett és Kadi Timót dr. törvényszéki főelnök kezébe letette a hivatali esküt. Nicolaus György dr. erdélyi születésű szász ember és tegnap Popescu Marin kirendelt vezetőügyész Mihailescu Marin vezetőügyész hazaérkezéséig mint rangidős ügyész átvette a temesvári ügyészség vezetését. Nicolaus tegnap a temesvári törvényszéken bemutatkozó látogatásokat tett.

— A lugosi tüzoltók közgyűlése. A lugosi önkéntes tüzoltóság szeptember 21-én közgyűlést tart. A közgyűlés elé nagy érdeklődéssel tekintenek a tüzoltóság tagjai, mivel az utóbbi öt esztendőben közgyűlés nem volt és igen sok fontos ügy vár elintézésre.

A rokkantegylet mozgalmas közgyűlése

A románai munkás és rokkant egyesület erzsébetvárosi fiókjá vasárnap tartotta közgyűlését Weitz Jakab elnöke mellett. Potichen Máttyás jegyző az egyesület évi működését ismertette. Endres Ferenc a költségvetésben kifogásolta, hogy egy 625.098 leies összeg szerepel és nincsen megnevezve, hogy azt mire fordították. Dobos János központi titkár szerint ebben az összegben apróbb tételek szerepelnek, melyeket nem lehetett feltüntetni, többek között a vidéki kiküldötteknek az utazási díjai is. Endres Ferenc kifogásolta, hogy a vidéki kiküldöttekre olyan sokat költött a központ, majd Lindner Máttyás reámutatott arra, hogy az egyesület takarékosági szempontok miatt leszállította a nyugdíjakat, de ez a szempont nem érvényesül. Delej Gyula a közgyűlésről számol be és elmondja, hogy az egyesületet az ott hozott határozatokkal csak ideiglenesen sikerült szánálni.

Nagy vihart váltott ki Koch Sebestyén felszólalása, aki elmondja, hogy egész 1930 július elsejéig négyezerötvenöt leit kapott havonta és ezt az összeget most nyolcvanhárom leire redukálták. Kijelenti,

hogy a nyugdíjak leszállítása az egyesület bukását vonja maga után. Hatalmas botrány támad és az elnök a gyűlést tíz percre felfüggeszti. A gyűlés után többen kíváncsiak, hogy Miskrits József a józsefvárosi fiók jegyzője olvasza fel azokat a bűnvádi feljelentéseket, melyeket egyes nyugdíjasok tettek a központ ellen, de a gyűlés többsége leszállítja ezt az indítványt.

Ezután a tisztikar megválasztása következett, mely Kozumplik Ferenc korelnöksége mellett a következőképpen alakult meg: elnök Weitz Jakab, alelnökök: Eichler Vilmos és Simon László. Jegyző: Potichen Máttyás, pénztáros Pelez Rezső, ellenőrök: Barcsay Márton és Delej Gyula. Választmányi tagok: Endres Ferenc, Pelez J., Muszár M., Klein M., Bagi Gábor, Morak Ede, Neurohr Antal, Lindner Máttyás, Pelez István, Klein György, Schneider János, Prokisch Pál, Weisz Antal, Kozumplik Ferenc, Cziffra Péter, Vitek Ottó, Farkas Jakab, Munkácsy József, Brasován György, Bräumer Antal lettek megválasztva. Weitz Jakab elnök eddig ezzel az újabb megbízatással huszonöt éve a fiók elnöke.

— A Juventus katolikus napja. A Kassovicz László szalvatoriánus atya agilis vezetése alatt álló Juventus Salvator ifjúsági egyesület vasárnap katolikus napot rendezett. Dél előtt testületileg jelentek meg a templomban, ahol Karl Norbert plébános ünnepi misét celebrált, majd Kassovicz László beszédet mondott, amely után az ifjak ünnepélyesen megújították fogadalmukat. Délután három óráig az egyesület a Novotny-féle vendéglő kerthelyiségében ünnepélyt rendezett, amelyen különböző szórakoztatások voltak. Este zsfolt nézőtér előtt műsoros est volt, amelynek során monoiógek és énekek kerültek színre, azok kívül bemutatták A kővéremevült Kátsa cigány című egyfelvonásos játékot. A műsoron Frint Lajos, Popovits József, Schmidthauer Ferenc, Bossán Lajos, Czerbanek Béla, Janisch Dezső, Bodó Máttyás, Kiss István, Bata Jenő és Heckler Miklós szerepeltek sikeresen. Előadás után tánc következett, amely a hajnali órákig tartott.

— A zombolyai munkásotthon felavatása. Zombolyán ünnepélyes külsőségek között avatták fel a munkásotthont. Az avatásra Temesvárról és a Bánságból sokan jelentek meg. Az ünnepségen Radaceanu Lotár dr., bánsági képviselő beszélt a jelenlegi gazdasági helyzetről. Felszóltak még Pirovsky Károly bánsági párttitkár, Mayer József lapszerkesztő és Todorescu Vazul. Délben bankett volt, délután pedig mulatság zajlott le, amelyet este tánc követett.

— A zsidó hitközség egy évig nem tölti be Vértes örökét. Vértes Adolf dr. halála után a temesvári belvárosi zsidó hitközség választmánya most tartotta első ülését. A választmány úgy döntött, hogy Vértes Adolf dr. iránti kegyeletből elnököt egy évig nem választ és Nyiri Jenő vezérigazgatót, aki eddig is odaadással és példátlan energiával vezette a hitközség ügyeit, ügyvezető alelnöknek választotta meg, míg az iskolaszék elnöki tisztjét Kun Richárdal töltötték be. Nyiri Jenő megköszönte a bizalmat és hitet tett amellett, hogy a fennálló zsidó intézményeket Vértes szellemében vezeti tovább és azok megszilárdítására törekszik.

Vegyen, amíg kaphat!

Csakis hibátlan női reklám-selyemharisnyáinkból, páronként 110 lej

DUSCHNITZ ruház Gyárvaros

— Rendőrségi hírek. Szőke Keresztély belvárosi lakostól ismeretlen tettesek háromszáz leit tartalmazó pénztárcáját ellopták. — A vor Mihály kisodai lakos a Józsefvárosban nagy mulatozást csapott és amikor Matei Vazul közrendőr esenre intette, azt inzultálta. — Cradiel Lajos józsefvárosi lakost ismeretlen tettesek megtámadták és fejbeszúrták. — Varga Erzsébet eselédleány urnőjének több ruháját ellopva megszökött. A rendőrség a tolvaj eselédleányt Aradon elfogta és Temesvárra hozta.

* Orvosi hír. Sugár Mihály dr. belgyógyász visszaérkezett Temesvárra és újra rendel. (Lloyd-palota).

FABRICA de BERE BRIGADIRU
SOCIETATE ANONIMA, BUCURESTI
BRIGADIRU SÖRFÖZDE
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUKARESTI

Bucuresti, a postabélyeg kelte

T. c.

Azon szándéktól vezéreltetve, hogy kiváló vezető sörgyártmányunkat a bánáti nagyerdemű közönségnek is hozzáférhetővé tegyük, söreink vezérképviselőjét egyelőre Caras és Severin megyék részére a régi, jó hírnévnek örvendő

Özv. GRIMM A. JÓZSEF

ORSOVA

cégnek adtuk át és kérjük, hogy söreink rendelése céljából ezen céghez bizalommal fordulni sziveskedjék.

Teljes tisztelettel

BRIGADIRU SÖRFÖZDE
R.-T., Bukarest

— Rudloff Olga az éhségstrájkjól súlyos beteg. Rudloff Olga állapota, akit tizenkét napi éhségstrájk után szállították a temesvár köz-kórházba, nagyon súlyos. Az éhségstrájk az amúgy is gyenge szervezettől teljesen megtörte. Egyelőre Selegianu György dr. főorvos kezeli és minden két órában egy evőkanál tejet és teát kap csak. Ezt is nehezen tudja elfogyasztani. Attól tartanak, hogy tüdőgyulladás komplikálja az éhségstrájk következményeit. Az ügyészségi fogházba való visszautalásáról egyelőre szó sem lehet.

* Gyermekparadicsom, boldog gyermekek otthona Bresler francia és román ovodája, ahol testileg és szellemileg nevelkednek a gyermekek és játék közben tökéletesen elsajátítják a francia nyelvet. Jelentkezni naponta lehet: Belváros, Lenau tér 1. (Eisenstädter-ház) első emelet.

— Véglegesítés tíz évi szolgálat után. Lugoson tíz esztendő óta áll a városi villanytelep szolgálatában Patzei Ferenc könyvelő, aki munkáját mindenkor közmegelégedésre végezte el. Erdemeinek elismerése Patzei Ferencet most a városi végleges tisztviselő státusába vették föl.

* Újiratások a józsefvárosi katolikus elemi fiúiskolába szeptember 1-6-ig d. e. 9-12 óráig, d. u. 4-5 óráig vannak. A fenti időpont után nem irnak be tanulót. Közelebbi felvilágosításai az igazgatóság szolgál az iskolában, naponta reggel 8-10 óráig.

ÉPÍTENI SZÁNDÉKOZÓK FIGYELMÉBE. Felkérjük mindazon hálytulajdonosokat, akik még ez évben családi házukat felépíteni szándékoznak, hogy a végett nálunk sürgősen jelentkezni sziveskedjenek. A szükséges külföldi tőke biztosítva van, rendkívül előnyös feltételek mellett. Míg csak meghatározott számú jelentkezőt vehetünk figyelembe, kérjük a komoly érdeklődőket, hogy szept. 6-ig bezárólag nálunk jelentkezzenek.

ÉPÍTÉSI SZÖVEITKEZET K. I.
Belváros, Hunyadi-utca 8.

KÖZPONTI SZÁLLODA HOTEL CENTRAL

BUDAPEST, VII., BAROSS-TÉR 23.

A keleti pályaudvartól alig 2 percrenyire

A temesváriak kedvelt találkozóhelye.

Elsőrangú modern családi ház. Központi fűtés. — Minden szobában

hideg-meleg folyóvíz. — Egyágyas szobák árai: 4, 5, 6, 8, 9, 10 pengő

Kétágyas szobák árai: 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16 pengő

Fürdőszobás szobák. Rádió. Telefon a szobákban

Tisztaság. Előéltényesség.

Tulajdonos: PALLAI MIKSA

A király és a költségvetés. Teianu pénzügyminiszteri államtitkár tegnap órák hosszat tartó kihallgatáson jelent meg az uralkodónál és részletes jelentést tett az 1931. évi állami költségvetés tervezetéről. Az uralkodó nemcsak fejezetekként, hanem tételként is elreferáltatta magának a költségvetést és pénzügyi kérdésekben meglepő tájékozottságot árult el.

A téli menetrend. A temesvári vasúti igazgatóságon serényen folynak az új téli menetrend összeállításai munkálatai. Az új menetrend, amely október 15-én lép érvényre, számos újítást tartalmaz. A menetrend a kereskedők egyik régi panaszát is orvosolja, amennyiben az utazási idő Resicáig egy órával rövidül.

A biztosító társaságok ellenőrzése. Bukarestből jelentik, hogy a kormány kinevezte azt a bizottságot, amely az új biztosítási törvény alapján a biztosító társaságok működését ellenőrzi, üzletlátszóit felülvizsgálja és a külföldi viszontbiztosítóknak átadott biztosítási anyagot felülbírálja. A bizottságnak egyetlen erdélyi tagja Boer István, Az Általános Erdélyi Biztosító vezérigazgatója.

Hivatalos gabonaárak. A temesvári árutőzsde tegnap lanyha volt és kevés üzletkötés történt. A tőzsde titkárságának hivatalos jelentése szerint a gabonaárak a következők: idei 79-80 kilogrammos buza 385 lei, tengeri 302, repce 350 lei, zab 310 lei, árpa 270 és korpa 240 lei volt.

Dévízár-folyama. Zürichben a lei 307, Párisban 15.15. Mai árfolyamok a következők: angol font 814.75, dollár 167.65, hollandi forint 67.65, dinár 2.97, francia frank 6.595, olasz lira 8.80, cseh korona 4.98, német márka 40.05, osztrák schilling 23.75, magyar pengő 29.45, svájci frank 32.65, belga frank 23.45.

A budapesti tőzsde jegyzései. (Szeptember 1.) Leszámitolóbank 87.6, Kereskedelmi Bank 104, Angol-Magyar Bank 75, Pesti Hazai 176.5, Drasche 120, Csáky-Prackfalvi —, Urikányi 94, Rima 67.1, Salgó 37, Általános Kőszén 506, Beocsini 143, Spodium —, Szikra —, Ganz-Danubius 85, Magyar cukor 98.2, Déleukor 99, Lipták —, Egis 11.1, Nóva 25.3, Temesvári Szesz —, Temesvári Sör —.

Kacagástól hangos a gyárvárosi Szarvas-kávéház kerthelyisége, ahol Váradi Aladár teljesen újjászervezett társulatával rendezi meg vig estélyeit. Színre kerülnek a legújabb bohózatok, tréfák, magán- és táncszámok. Mátray görllök egy teljesen ujszerű táncrevüvel mutatnak be. Kezlete este 10 órakor, belpódij nincs. Reggelig nyitva. Ked-

Csalódást okozott az új vámtarifa, mely tegnap lépett életbe

A temesvári vámhivatalnál tegnap szokatlanul nagy forgalom vette kezdetét. Ugyanis a temesvári nagykereskedők és importőrök hetek óta nem vámták el áruikat, amit az állampénztár is megérzett, mert a vámpénztár által beszállított bevételek a minimálisra csökkentek. A nagykereskedők megvárták a kedvezményesebb vámtarifát, amelyet a különböző külföldi államokkal kötött kereskedelmi szerződés helyezett kilátásba. Szeptember elsején meg is érkezett a pénzügyminiszterium sürgős utasítása, amely Olaszországgal és Csehszlovákiával szemben a megkötött kereskedelmi szerződések alapján kedvezményesebb, az úgynevezett minimális vámtarifát

írja elő. Az új vámtarifa azonban bizonyos csalódást okozott, mert az csak minimális csökkenést tartalmaz. A cseh és olasz áruk után fizetendő vámpók általánosságban öt-tíz százalék között csökkentek, azonban sok árunál ez a leszállítás még a két százalékot sem éri el. Így tehát a fogyasztó közhatalmának az a reménye, hogy az őszi és téli árukat olcsóbban fogja beszerezni, nem teljesedik. A tarifacsökkenés a forgalomban egészen jelentéktelen árhullámozást idéz csak elő. A temesvári nagykereskedők megbízottai tegnap már megkezdették az áruk vámulását és az állampénztár rövidesen a befizetett vámtételek révén milliós bevételekhez jut.

— Bolgár komitácsik betörték román területre. Katonaruhába öltözött bolgár komitácsik tegnap Dobrudzsában Abdular község közelében román területre hatoltak. A banda megtámadta a Dobrudzsában letelepített román lakosokat, azokat kifosztotta és sokat közülük véresre vert. Tettük elkövetése után a komitácsik elmenekültek. Dobrudzsában az egymást követő komitácsik betörések miatt nagy az izgalom.

• Reitzer Klári zongoratanárnő a zongoratanítást szeptember elején ismét megkezdte. Jelentkezés és megbeszélés délelőtt 11-től 12-ig és délután 4 órától 7-ig. Józsefváros, Begabalsor 14. Telefon 124.

— Oravicai szenátor temetése. Füzes közsegenben nagy részvét mellett ment végbe Cotarla János szenátor temetése. Az elhunyt szenátort, aki azelőtt igazgatótanító volt és nagy népszerűségnek örvendett, igen sokan kísérelték el utolsó útjára. Temetésén számosan vettek részt Oravicáról, Boksánból és Resicáról is.

— A Resica-művek szarkája. A resicai rendőrség elfogta Stipici Milán gyári munkást, aki közel hétszáz kilogramnyi fémet akart teherkocsiján Temesvárra szállítani. Kiderült, hogy Stipici már évek hosszú sora óta fosztogatja a Resica-műveket. A tolvaj munkást átkísérték az oravicai ügyészségre.

— Két súlyos szerencsétlenség is történt a vasárnapi futballmérkőzések során. Az Electrica-aradi Banatul meccsen Hartmann Józsefet, a Banatul játékosát úgy megrúgták, hogy a szerencsétlen embert a mentőknek kellett segélyben részesíteni. A másik sérülés a Kadima-Turul mérkőzésen történt, ahol Rothstein Arnoldot, a Kadima játékosát hasbarúgták. Rothsteint a mentők segélynyújtás után a lakására szállították.

• A Déli Hírlap Budapestben állandóan olvasható a Park-szálloda kávéházában, VIII., Baross-tér 16.

— Könnyitene a vasúti forgalmi tiszték szolgálatán. A gyakori vasúti szerencsétlenségekre és balesetekre való tekintettel az államvasutak vezérigazgatósága a szolgálat ellátásban újítást vezet be. Az igazgatóság elhatározta, hogy a jövőben a forgalmi tiszték nem huszonnégy, hanem tizenkét órás szolgálatot teljesítenek. Kisebbség állomásokon, ahol csak egy forgalmi tiszt teljesít szolgálatot, ott az éjjeli órákban az állomásfőnök is köteles segíteni a tisztnek a szolgálat lebonyolításában.

— Tartanak a perui zavargások. Newyorkból jelentik, hogy a perui forradalmi események még mindig nem csendesedtek le. Riccardo Luna perui ezredes, Tacna tartomány kormányzója, a tömeg meggyilkolta. Tegnap Buenos-Ayresben is zavargások voltak. A kormány hívei sűrű tüzelést kezdtek és az egyik automobilból reálítotték a tüntetőkre. A lövöldözés során több ember, közöttük egy magasrangú tisztviselő megsebesült. A merénylők ezután elmenekültek.

— Anyakönyvi hírek. Születtek: Pécs Julia, Jovanescu Lázár. Meghaltak: Nevara Mária 27 és Ispás Flóra 21 éves korában.

— Új magyar iskola Lugoson. Lugosról jelentik, hogy a közoktatásiügyi miniszter szeptember elsejével engedélyezte a lugosi református elemi iskola működését. Az iskolának a most meginduló tanévben egyelőre csak első osztálya fog működni és az előadási nyelve magyar lesz, ezenkívül megfelelően adják elő a román nyelvet is. A lugosi református magyar tannyelvű iskola első osztályába hatodik életévüket betöltött fiú- és leánygyermekeket vesznek fel. A beiratások tegnap kezdődtek meg a lugosi református lelkészi hivatalban és azok délelőtt 9-12, délután 3-5 óra között esz- közölhetők.

EGY ÁLLAMI HIVATAL ÖSSZETISZTIVISELŐIT LETARTÓZTATÁK. Bukarestből jelentik, hogy a román állami halászati hivatal szilisztrai körzeti igazgatóságánál milliókra mért sikkasztást fedeztek fel. A körzeti igazgatóság összes tisztviselőit a vizsgálóbíró letartóztatta, mert kiderült, hogy azok mindegyike bűnös az üzletben.

— Zarándoklat Máriaradnán. Vasárnap, szeptember 3-án, Kiszasszony napja alkalmából, Máriaradnán nagy bucsu lesz, amelyre Temesvárról több száz zarándok vesz részt. A zarándokok szombaton, szeptember 6-án reggel 5 órakor a belvárosi püspöki székesegyházban misét hallgatnak, utána pedig papok vezetésével elindulnak Máriaradnára, ahová vasárnap este érkeznek meg. A zarándokszerdán este térnek vissza Temesvárra.

— A villamoson dolgozó tolvaj. A budapesti rendőrség tegnap elfogta Vádnai Béláné, Novák Pálné Schillinger Józsefné veszedelmis tolvajnőket, akik rendszeresen a villamosok utasait fosztogatják. Néhány nappal ezelőtt egy szanfranciskói dugasztó bankár feleségét lopták meg a zsufi villamoson. A tolongásban elemelték a retiküljét, amelyben 413 dollár ezer pengő készpénz volt. A tolvaj asszonyok tagadják ezt a lopást.

— Tűz egy moziban. Bukarestből jelentik, hogy Dragasaniban előadók közben tűz támadt az Amsulescu-féle mozgóképszínházban. A tűz csakhamar lángborította az egész mozgót és közönség soraiban nagy pánik keletkezett. Többen égési sebeket szenvedtek. A mozi belső berendezése elégsé-

Fényképező készülék
és anyagok gyári áron Előhívás másolások szakszerűen.
Kecskeméti - cég
Temesvár

— Tolvajok a kölni templomban. A Resica melletti Kölni község régi keleti templomában ismeretlen tettesek jártak és onnan a miseruhákat és papi ornatusokat ellopták. Tolvajok feltörték a perselyeket majd miután magukhoz vették a templomi kegyzsereket és kelyheket, elmenekültek. A templomfosztogatók kézrekerítésére a nyomozás megindult.

Szerkesztői üzenetek

Vidéki előfizető. A kolozsvári mentők sorsjátékát a belügyminiszter engedélyezte és a huzás Kolozsvárott lesz ez év december 21-én. A nyeremények száma 21 és kizárólag készpénzben 3,450,000 lei. A főnyeremény egy millió lei. Egy sorsjegy ára 100 lei. Ha előzetesen beküld kiadóhivatalunk címére 117.- leit, úgy ajánlott levélben nyomban küldünk címére egy sorsjegyet.

Katona Antal, Boksánbánya. Magyar Párt bukaresti tagozatának pontos címe a következő: Bukarest, strada Transilvaniei 6.

Több sorsjegy érdeklődő. A kért sorsjegyek felől Temesvárról minden fáradozásunk ellenére sikeres felvilágosítást nyerni. legtöbb sorsjegyben a huzás hónapok, sőt évek előtt folyt le így most Bukarestből kell felvilágosítást kérnünk. Amíg a választ megkapjuk, türelmet kérünk.

Őzv. APPELTAUER GUSZTÁVNÉ
HORDÓGYÁRA
Temesvár-Józsefváros, Fröbl-utca 6.
Telefon 907 Alapítatott 1880

Elsőrendű új hordók és kádak ugyszintén hus- és káposztakádak hasított főlgyfából minden nagyságban állandóan raktáron.
Gyárberendezések és raktárhordók különleges készítése. javításokat azonnal elintézek. Szolid árak.
Elsőrendű kivitel. Többszörösen kitüntelve.

Argentina, Brazília és Uruguay-ba az egyedüli német társasággal, amelynek hajói csak délamerikai kikötőkbe futnak, egy-séges III. osztályu hajók, „Cap Arcona“ a világ egyetlen hajója, amely Hamburgtól Délamerikáig csak 12 napig megy.
HAMBURG-DÉLAMERIKAI GÓZHAJÓZÁSI TÁRSASÁG
KLEIN GYULA
ÜGYNÖKSÉGE
Központ: Timisoara, Str. I. C. Bratianu 6.
Fiókpek: Arad, Bul. Regele Ferdinand 62. Bucuresti, Bul. Dinicu Golescu 41 bis
Cernăuți, Str. Reg. Ferdinand 27. Chisinau, Str. Negustorilor, Casa Barbatat
Német hajók, német konyha, német kiszolgálás. Gyorvonalat Hamburgig.

Színház

Anyári színház új hete. F e e Mihály szintársulata, amely gyárvárosi nyári színházban a előadásait, ezen a héten ismét változatos műsort állított össze. A társulat főleleveníti a közel nagy operettslágerait, közben meg előadja az Első tavasz című drámaságot, amelynek próbái már márban folynak. Szombaton re- re lesz Bródy Sándor megrázó művének, a Lyon Leának, amely annak idején nagy sikert értett Temesvárott és már hosszú idő óta nem került színre. A előadások este kilenc órakor kezdődnek és a belépőjegyek ára ötven és husz leiben van megállapítva.

A nyári színház műsora:

Éedd este kilenc órakor: Csunya

Szerda este kilenc órakor: Első

Ügürtök este kilenc órakor: Mit

Éntek este kilenc órakor: Vik-

omat este kilenc órakor: Lyon

Rádió

Éedd. (Szeptember 2.) Budapest.
ra 15: A postászenekar hang-
rsenye. 12 óra: Szórakoztató ze-
5 óra 30: A Fejes szalonzene-
hangversenye. 7 óra 15: Gra-
fonzene. 8 óra 35: Az opera ze-
karának hangversenye Halász
tta, Budanovits Mária, Székely-
ly Ferenc és Szende Ferenc
ekművészek közreműködésével,
ána Pertis Jenő és cigányzene-
rának hangversenye. Bécs. 11
a: A Silving-négyes hangverse-
e. 1 óra: Gramofonzene. 3 óra
a: Szórakoztató zene. 7 óra 30:
rauss János Eine Nacht in Ve-
dig című vigoperájának előadása,
ána Gaudriot-jazz. **Breslau.** 7.15:
Gramofonzene. 8 óra 30: Szór-
ztató és tánczene. 9 óra 30: Nie-
ann Walter dr. zeneszerző a sa-
műveiből játszik. **Belgrád.** 10
a 30: Gramofonzene. 12 óra 45:
ne. 5 óra 30: Zenekari hangver-
ny. 8 óra: Jugoszláv est közvetí-
se a zágrábi studióból. 10 óra 15:
zórakoztató zene. **Bukarest.** 7
a: Gramofonzene. 9 óra: Lengyel
t. **Kattowitz.** 7 óra 50: Verdi
da című operájának előadása
ramofonlemezeken. 10 óra 15:
ánczene. **Morva-Ostrau.** 7 óra 35:
ngora- és hegedűhangverseny.
óra 15: **Tánczene. München.** 10
óra 15: Szórakoztató zene. **Prága.**
óra 35: Hegedű- és zongorahang-
rsenye. 8 óra 40: Zenekari hang-
rsenye. 9 óra 40: Grosmann Sláva
ekművész hangversenye. **Tou-**
use. 7 óra: Hava gitár. 7 óra 40:
gedűszóló. 8 óra 15: Dalok. 9
ra: Szimfonikus hangverseny. 10
óra 15: Tánczene.

Szerda. (Szeptember 3.) Buda-
est. 9 óra 15: Katonazene. 12 óra:
ramofonzene. 5 óra 30: Bura Ká-
ly és cigányzenekarának hang-
rsenye. 7 óra 15: Kamarazene.
óra 30: Előadás a studióból, utá-
a Farkas Jenő és cigányzeneka-
ának hangversenye. **Bécs.** 11 óra:
ramofonzene. **12 óra: Zene.** 3 óra

15: A Gaiger zenekar hangverse-
nye. 8 óra 45: Eyle Felix hegedű-
művész hangversenye. 9 óra 45:
Szórakoztató zene. **Breslau.** 8 óra
30: **Énekhangverseny.** 9 óra 25:
Szórakoztató zene. **Belgrád.** 10 óra
30: Gramofonzene. 12 óra 45: Nem-
zeti dalok harmonika kísérettel. 5
óra 30: Szórakoztató zene. 8 óra:
Dalok. 8 óra 30: Könnyű zene. 10
óra 15: Gramofonzene. **Bukarest.**
5 óra: Könnyű zene. 7 óra: Gramo-
fonzene. 8 óra: Gitárszólo. 8 óra
45: Bassu-Niculescu énekművész

hangversenye. 9 óra 15: **Hegedű-**
hangverseny. **Kattowitz.** 8 óra 15:
Hegedűhangverseny. **Morva-Ost-**
rau, 7 óra 30: Amerikai dalok köz-
vetítése. 9 óra: Fuvóshangverseny.
München. 8 óra 15: A rádiózenekar
hangversenye. 10 óra 45: Szóra-
koztató és tánczene. **Prága.** 7 óra
35: Amerikai dalok. 8 óra 10: Ka-
marazene. 9 óra: Fuvószzenekar
hangversenye. **Toulouse.** 7 óra:
Spanyol dalok. 7 óra 40: Katona-
zene. 8 óra 15: Operettrészletek. 9
óra: Kávéházi zene.

Sport

A magyar és olasz bajnokcsapatok harmadik találkozása sem hozott döntést, míg a belföldön a papirforma alapján végződtek a meccsek

Temesvár sportjának kiemelkedő eseménye a nagyváradi Törekvés és a TMTE csapatok találkozása volt. A két bajnok mérkőzéséből az állóképesebb Törekvés került ki győztesen 5:3 (2:3) gólaránnyal. A három tartalékkal játszó TMTE a mérkőzést megérdemelten veszítette el. A Kadima a Turullal játszott és a meccset a Kadima nyerte meg. 2:0 (1:0) arányban. A Gyapjuipar a Hajdukot biztosan verte 3:0 (0:0) arányban. Mindkét mérkőzés osztályozó volt. Az Electrica az aradi Banatullal mérkőzött és azt fölényesen 5:2 (2:2) arányban intézte el. A Zombolyai SE a Rapiddal küzdött és a felett 3:1 (1:1) arányu biztos győzelmet aratott.

Resicán

vasárnap két temesvári csapat is mérkőzött. A Banatul az UDR-rel találkozott és a mérkőzés döntetlenül 1:1 (0:0) arányban végződött. míg a TAC az RMTE ellen 6:4 (3:1) arányban aratott győzelmet.

Aradon

számos futballmérkőzés volt, melyek eredményei a következők: ATE-Olimpia 6:1 (2:0), Unirea—11-es karánsebesi vadászok 2:1 (0:1), AVMSÉ—Olimpia kombinált 7:3 (3:1), Hakoah—Lugosi MTE 2:2 (1:0), AMTE—ifj. Olim-

pia ifj. 3:1, ATE kombinált—Pécskai AC 4:2.

Nagyváradon

a NAC az aradi AMTE együttesét látta vendégül és azt pompás játék után fölényesen 8:2 (3:1) arányban győzte le.

A külföld

sportérdeklődésének előterében kétségtelenül Bern állott, ahol a magyar és olasz bajnokok harmadik találkozása folyt le. Az Újpest mindvégig fölényben volt az Ambrosianával szemben és a mérkőzés mégis döntetlenül 1:1 arányban végződött. A mérkőzést négyszer hosszabbították meg és azt most negyedszer kell majd megisméltetni.

Budapesten

a Ferencváros a Fall Riverssel, az Egyesült Államok bajnokcsapatával mérkőzött és azt könnyen 6:2 (3:0) arányban győzte le.

Bukarestben

a Kinizsi a Juventussal találkozott és a mérkőzést 4:2 (2:1) arányban elvesztette. A győzelmet a Juventus megérdemelte, mert a csatársora szép játékot produkált. Érdekes, hogy a Juventus góljait volt Kinizsi játékosok Wetzler és Rafinszky lőtték.

A magyarok hegemoniája a vízipolóban. Nürnbergben vasárnap fejeződött be a nemzetközi hatos vízipólótorna és abból a magyar együttes került ki győztesen. A torna két favoritja a magyar és német válogatott volt, akiknek találkozásától függött a döntő győzelem. Az első félidőben mindkét csapat egyformán erős volt, de a második félidőben végleges magyar fölény bontakozott ki. A mérkőzés végeredménye 4:1 (1:0) volt. A tornán szereplő nemzetek a következő helyezéseket érték el: 1. Magyarország, 2. Németország, 3. Belgium, 4. Franciaország, 5. Anglia, 6. Svédország.

Országos atlétikai verseny Temesvárott. A Temesvári Atlétikai Klub, a Dura-kupa bizottsággal karöltve szeptember 7-én, vasárnap a Banatul sportpályán országos atlétikai versenyt rendez. A versenyen a következő számok szerepelnek: 100 m., 200 m., 400 m., 800 m., 1500 m., 5000 m. futás, 110 m. gátfutás, magasugrás, távolugrás, súlydobás, gerelyvetés, diszkoszvetés, 4×100 m. staféta és svédstaféta

A verseny első három helyezettje éremdíjazásban részesül. A nevezési díjak egyéni számokban husz lei, stafétánál ötven lei. A versenyre való benevezések szeptember 5-ig a Temesvári Atlétikai Klub címére, Temesvár, Palace kávéház, kell küldeni.

Uszóverseny negyven résztvevővel. Szépen sikerült uszóversenyt rendezett az Unió sportegylet és azon hat egyesület negyven versenyzővel képviseltette magát. A verseny eredményei a következők: 25 m. gyermekverseny: 1. Lantos, 2. Lantos, 3. Kurz (mindhárom Unió). 50 m. ifj.: 1. Nagy (Unió), 2. Kornél (AAC), 3. Kánya (Rapid). 80 m. hölgy: 1. Keskeny (Unió), 2. Hey II. (Kadima), 3. Rosenthal (Kadima). 50 m. gyermek: 1. Nagy (Unió), 2. Szobotka (Kadima), 3. Breit (Kadima). 100 m.: 1. Berényi (Kadima), 2. Kriszta (Unió), 3. Weindörfer (Tricolor). 100 m. hátuszás: 1. Blech (Kadima), 2. Laux (Rapid), 3. Beke (Unió). 100 m. melluszás: 1. Kriszta (Unió), 2. Hutzmann (Rapid), 3. Schlosser II. (Kadima). 200 m.: 1. Reiter (Rapid), 2. Popa (Rapid), 3. Molnár (Kadima). 200 m. melluszás

1. Kriszta (Unió), 2. Schlosser (Kadima), 3. Hutzmann (Rapid) 3×50 m. vegyes staféta: 1. Kadima, 2. Rapid, 3. Unió. 400 m.: 1. Kriszta II. (Unió), 2. Scholtz (Rapid), 3. Hutzmann (Rapid). 4×50 m. staféta: 1. Rapid, 2. Unió, 3. Kadima. Pontverseny: 1. Unió 27, 2. Rapid 19, 3. Kadima 17 pont.

Kerékpárverseny. Az aradi AMTE kerékpárszakosztálya kerékpárversenyen a temesvári Gloria kitűnő eredményeket ért el. A verseny eredményei a következők: 40 km. főverseny: 1. Szemerédy (Gloria), 2. Bors (AMTE), 3. Kalmár (AMTE). 25 km. verseny haladók részére: 1. Kelle (AMTE), 2. Kapolai (Crisana), 3. Vusku (Gloria). 20 km. kezdők részére: 1. Hoveczky (Gloria), 2. Oláh (AMTE), 3. Nyuli (Gloria). 16 km. ifjúsági: 1. Varga (Gloria), 2. Krap (Gloria), 3. Ruppert (Gloria).

Apróhirdetések

Ne uljön fel hangzatos reklámoknak, mert ha

jövőjét meg akarja tudni,

csak az

igazi jósnőt

keresse fel

Bonnáz-utca 16. sz. I. em. ajtó 2

Alkalmazás

Mindenes szakácsnő

felvétetik. II., Telekház-u. 6, földsz., 10. (2563)

Azonnali belépésre

könyvkereskedésbe elárúsítónőnek egy jó kath. fiatal leányt keresek. Személyes jelentkezés délután 3—8 óra közt. Józsefváros, Kossuth Lajos-utca 14 jobbra ajtó 1. (2560)

Nyugdíjasoknak

és leépített tisztviselőknak kényelmes és jövedelmező mellékfoglalkozást nyújt a Rokkanti- és Nyugdíjgyelet, III., Bulv. Carol 10. (2562)

Adás-vétel

Házhely

nagyon szép fekvésű, a gyárvárosi szállókban, olcsón eladó. Teleki József, Brezelmayer-u. 18. (2524)

Ház

telekkel, mely fatelepnek nagyon alkalmas eladó. Mehala, Vársor 15, (2532)

I-osztályu bükkfa

vágva és házhoz szállítva

1 m³ = 380 lei

Józsefváros, Vendéglősök fatelepe Zöldpázsit-utcával szemben.

Kis fűszerüzlet

szép régi, trafikkal és egy villanyzongora eladó. Egy szép vendéglő elszámolás miatt átadó. IV., Begabalsor 20. (2564)

Nagyon olcsón

szabadkézből eladó egy csaknem új Pirkell-féle automata-mérleg Puticiu közjegyzőnél, kereskedelmi kamara palotája. (2571)

Babakelengye

komplett, kifogástalan állapotban olcsón eladó. Cím a kiadóban. (2568)

Szép családi ház
azonnal olcsón eladó. II., Tej-utca 1. (2569)

Egy 250. Raleigh
motorkerékpár jókarban lévő, azonnal olcsón eladó. III., Király-u. 50. (2572)

Családi ház
4 szobával és mellékhelyiségekkel eladó. III., Sir, Diaconul Coresii 30. (2566)

Széles ottomán
kifogástalan állapotban jutányosan eladó. Cim a kiadóban. (1832)

Lakás

Két szobás lakás
kiadó. IV. Rózsa-utca 2. Érdeklődni a vendéglőben. (2352)

Kiadó
haláleset miatt, jóformamu kis élelmiszerüzlet lakással együtt. Ugyanott magas termetre férfióltöny eladó. Cim a kiadóban. (2526)

Családi ház
nagy kerttel azonnal beköltözhető Mehala, Fő-utcában. Érdeklődni I., Zápolya-utca 7. I. em. ajtó 10. (2546)

Egy szép
egyszobás udvari lakás, konyha, éléskamra, stb. azonnal kiadó. Gyár.v., Gyárudvar-u. 14. Felvilágosítást a házmester ad. (2547)

Szépen butorozott
szoba 1—2 ur részére kiadó. Ugyanott keresztthuros kitűnő bécsi zongora bérbeadó. Cim a kiadóban. (2543)

Butorozatlan utcai szoba
Küttl-téren, fáskamrával, családi házbán, gyermektelen házaspárnak azonnal kiadó. III., Emmaus-u. 3. (2561)

Egy szobás-konyhás
pincelakás azonnalra vagy október elsejére kiadó. III., Batthyányi-u. 4. (2567)

Különféle

Sodronykerítések
ségevel a legméltyebb ezen nagy könyvetétek, áthányó rostélyok, láb-törölők, baromfi- és nyulketrecek, levél- és hulladékosarak és minden a szakmába vágó munkák jutányosan készülnek **Mészáros Pálnál**, Bem-u. 36. (2383)

Abonnensek
felvétetnek Ujvári vendéglőben, Gyár.v., Széna-tér 16. (2542)

Bérbeadó
egy kitűnő állapotban levő tűzifa aprítógép, ugyanott megvételre kerestetik egy kis négykerékű kézikocsi. Cim a kiadóban. (2551)
ható a lap kiadóhivatalában.(2381)

Bazarul Galben
Str. General Foch. Több eladási fülke kiadó. (2550)

Pesti diákok
vagy diáklányok teljes ellátást nyernek feltétlen uricsaládnál igen jutányos áron. Közlebbi megtud-

Brettner Béla
pirosigazolványa elveszett. Megtalálójá a gyárvárosi rendőrségen adja le. (2565)

Magántanulásra
kettő fiu vagy leány, II. osztályu, kerestetik egy harmadik mellé, hogy magánaton közösen tanulva együtt mennének magyar magánvizsgára. Sűrűn jelentkezzen e lap kiadókivatalában, ahol további felvilágosítást kap. (2559)

300 ezer lei
tőkét adok kölcsön, vagy csendes társként jövedelmező üzlethez. Cim: Postapalota I. em. 32. ajtó. (2570)

Földrengés

írta: **KISBÁN ERNŐS**

A **DEM** Műriap eredeti regénye

36. folytatás.

Bálint sokkal rosszabb kedvében volt most, semhogy erre a sértésre felelt volna. Szaporázta a lépteit és vele együtt siettek a többiek is.

Mikor a sarkon befordultak utcájukba, Boreca kárörvendően egyszerre fölkiáltott:

— Ihun, még a karácsonyfa gyertyáit se ótotta el, pedig utolsóinak maradt, de nyilván csak azir, hogy még egy kortyot lenyelhessen.

Ezt azonban Bálint már nem állhatta szó nélkül:

— Ne járjon ippeg mán az a beretvanyelved, te Boreca, merhogy ki tanál esorbuni a hazugságban, Aszondom, hogy igenis ippeg mind elfuttam a gyertyát, merhogy utána ugy kellett kibotorkálni a sötétben és még a fejemet is megütöttem a félfában.

— Ugy kellett.

Akárhogy is disputáltak azok ketten, a tény az volt, hogy a karácsonyfa, amely a szobában állott, ki volt világítva. Gyertyáinak udvaros sárga lángsafénye kicsillogott az ablak üvegein keresztül.

— Nyilván a két angyal gyújtotta meg ismét a gyertyákat.

— Vagy az, aki a Bálint gazda által nyitva hagyott ajtón keresztül besompolygott a házba Isten tudja milyen szándékkal, — sopánkodott Boreca.

Odaérkeztek a ház elé és benéztek az ablakon. Az asztal előtt egy férfit láttak ülni a karácsonyfaival szemben. Arcát nem lehet kivenni, mert háttal ült az ablaknak.

— Vajjon ki lehet? — kérdezte egymástól a kívül állók tekintete.

Bálintnak befelé kémlelő szeme egyszerre a karácsonyfán tul a falon függő tükörrre tévedt. A simalapon megpillantotta az ülő férfi arcát és fölismerte.

A következő pillanatban diadalordítással rontott be a házba:

— Ippeg hazatért a vándor... a vándor... a vándor...

11.

Reménytelenség köde.

Másnap kora reggel hire ment a faluban, hogy karácsony éjszakáján, éppen az éjféli mise alatt, hazaérkezett Gomolygó Flóris.

Maga Fertályos Bálint volt a hirhordó, aki örömeben minden pereputtyával együtt reggelig volt fenn és hallgatta a Flóris viszontagságos hazatérésének történetét. Reggel aztán Bálint bácsi személyesen ment el a komákhöz, szomszédokhoz és atyafiakhoz és monddta el bőbeszédűen az esetet.

Gomolygó Flóris minekutána elmondta a maga sorát, megtudta az otthoni dolgokat is. Bálint bácsi, a kisasszonyka és Boreca néni föl-

váltva mondtak el neki mindent.

A viszontlátás örömeivel telített napok után Gomolygó Flóris elérkezettnek látta az időt, hogy utána nézzen a dolgainak. És akkor keservesen kellett tapasztalnia, hogy mindez milyen nehezen, akadékoskodva megyen.

Az első megrökönyödés a község-házán érte.

A jegyzőhöz ment. Amikor tisztességteljes kopogtatás után benyitott a hivatalba, köszönésére ezzel válaszoltak:

— Buna ziu!

A jegyző asztala mellett egy idegen ur ült, akinek a jegyző állva referált éppen.

Gomolygó a jegyzőhöz intézte szavait:

— Jegyző ur, kérem, jelteni jöttem, hogy megjöttem a hadifogságból.

Mielőtt a jegyző bármit is mondhatott volna, az idegen ur válaszolt:

— Vorbiti rumuneste!

Gomolygó Flóris nem értette, csak sejtette, hogy azt akarja neki az idegen ur mondani, hogy beszéljen románul. De, édes Istenem, hogyan beszéljen egy nyelven, amelyiken nem tud?

— Instálom, nem tudok románul, — motyogta.

— Meg kell tanulni, — mondta most már magyarul az idegen ur — ezentul a hivatalokban nem lehet más nyelven érintkezni. Most pedig hagyjon magunkra. Hivatalvizsgálat van, Jöjjon majd máskor a maga dolgával.

Flóris maga sem tudta, hogyan került ki a jegyzői irodából.

Ettől a naptól kezdve itt is, ott is, ahol valami hivatalos járatban volt, tapasztalnia kellett, hogy az ügyes-bajos emberrel mindenütt ugy bánnak, amint az vele történt a jegyzői hivatalban.

Nagyon elesüggedt. A reménytelenség fogta el, hogy most már sohase derül föl a szegény embernek és ennek a reménytelenségnek sűrű ködén keresztül igen vigasztalannak látta a helyzetet.

12.

A földrengés.

Gomolygó Flóris valósággal begubózott. Visszahúzódott mindentől és csak a gazdaságának és a gyermekeinek élt.

A falu nyilvános életében nem vett részt és amikor bíróválasztásra került a sor és a falu őt akarta megválasztani erre a tisztségre, visszautasította a jelölést.

Az iskolagondnokságról is leakart köszönni és csak a plébános

és a tanító rábeszélésére tartotta meg ezt a tisztséget. Pedig sok serüége volt ezzel. Minduntán jöttek a különböző rendeletek intézkedések.

Kovács Klári éjszakánként román nyelvtana és szótára mellett, hogy megtanulja az államnyelvet és meg tudjon felelni azoknak a követeléseknek, amelyeket a tanügyi hatóságok vele szemben támasztottak. Előírták neki, hogy a románul is meg kell tanulni az írást-olvasást és néhány tantárgyat kizárólag románul szabad csak tanulni.

Nehéz dolog volt ez azokkal a gyerekekkel, akik anyanyelvükön kívül soha nem is hallottak idegen szót.

Kovács Klári azonban mégis tartotta a helyén, pedig nem egyszer kellett titokban sirnia, ami egy-egy új rendelkezés érkezett.

De azért ő volt az, aki Gomolygó Flórist biztatta:

— Magának meg kell maradnia iskolagondnoknak. A helyét szabad elhagyni. En is a helyem maradok. Ha elhagyom a helyemet, mint sok más tanító könnyen megtörténik, hogy ökönt tanítót küldenek ide, aki egyáltalán nem tud a gyermekek anyanyelvén és akkor aztán azok megugyan nének föl, akár a dudva.

Igy aztán ketten, a kisasszony és Flóris őrzői maradtak az iskolában.

Közben újabb gyászest is érte Gomolygó-házat.

Fertályos Bálint, aki egyre csak kérte volt Istentől, hogy Flóris hazatértét megérhesse, kivágásának teljesülése után végösszeroppant. Ágynak esett és nem is kelt föl abból többet.

Egy tavaszi estén aztán elkezdett az elmenetele a világból.

Flóris fáradtan tért haza a zöröl és odaült az öreg ágya mellé. Bálint bácsi élénken érdeklődött tavaszi szántás és vetés iránt, tán egyszerre hátracsuklott a fejét.

— Ippeg érzem, hogy vége van, Flóris, — suttogta gyengén hangon.

Csakhamar ott volt ágya közelében az egész háznép.

Az öreg még egyszer nyitotta föl a tekintetét és nézésével arra bucsuzott mindenkitől.

— En most ippeg elmegyek mondotta halkán — mer kifogás mécesesembül az olaj. De már hetek is, merhogy meggyütt Flóris. Az onokáim nincsenek apa nélkül és a kisasszonyka második gyermeke anyjuk lett.

Aztán kérte, hogy hivassák hozzá a papot. Kivánságát teljesítették és Bálint bácsi áhítattal vette föl a halotti szentséget.

— Ippeg elindulhatok már nagy utra, merhogy megkaptam utraválót, — suttogta.

Ez volt az utolsó szava. Néhány nappal múlva már nem élt.

Fertályos Bálint temetése után való napon történt, amikor a faluban bekövetkezett a földrengés.

Délfelé urak jöttek autókön városból. A kisbíró nemsokára megígjárt a falut és harsány tempóban verte a dobát, majd utána hirdette, hogy minden gazda megkelezzék a község-házán, mert megérkezett a földosztó bizottság.

(Folyt. köv.)

Uj üzlet **M e g n y i l t** **Uj üzlet**

Juno fűző- és kézimunkaszalon
Temesvár-Gyárváros, Fő-utca 32. szám

legmodernebb princeszfűzők, gummi-, sport- és alkalmi fűzők, orvosi haskötők, speciális fazonu melltartók.

Párna-montirozás **Gépapsur!** **Guvré!** **Pliszirozás!** **Szolid árak**